

Regiobeeld Haaglanden

Aanleiding voor het regiobeeld

Elke regio in Nederland kent zijn uitdagingen, ook op het gebied van gezondheid, zorg en welzijn. In september 2022 is het Integraal Zorgakkoord (IZA) gesloten om samen te werken aan houdbare zorg in Nederland. Vanuit het IZA hebben de zorgverzekeraars CZ en VGZ en de gemeenten Zoetermeer en Den Haag de opdracht om te komen tot een gedragen regiobeeld (en -plan) in de regio Haaglanden.

Ambities in Haaglanden

Iedereen heeft recht op een zo gezond mogelijk leven. Waarbij inwoners van de regio Haaglanden mogen verwachten dat zorg en ondersteuning wordt geleverd zonder merkbare schotten, zo dicht mogelijk bij de inwoner, afgestemd op zijn behoefte en met zoveel mogelijk regie. Betaalbaar en toegankelijk.

In de periode april-juni 2023 is er door een representatieve afvaardiging van de verschillende partijen uit de regio Haaglanden gewerkt aan het regiobeeld voor de regio. Het gehele regiobeeld, inclusief bronnen, is te vinden op de website regiobeeld.nl.

In het regiobeeld worden 6 prioritaire opgaven beschreven. In dit document:

- Een korte omschrijving van de opgaven
- De onderbouwing van de opgaven met data uit het regiobeeld

Het regiobeeld vormt een goede basis voor het regioplan, er is in de regio een grote ambitie en urgentie om met elkaar aan de slag te gaan om impactvolle transformaties te realiseren.

Samenhang opgaven

Naar een gezonde arbeidsmarkt

Juiste hulp, juiste mensen

In-, door-, uitstroom keten

Positief (gezond) leven

Thuis ouder worden

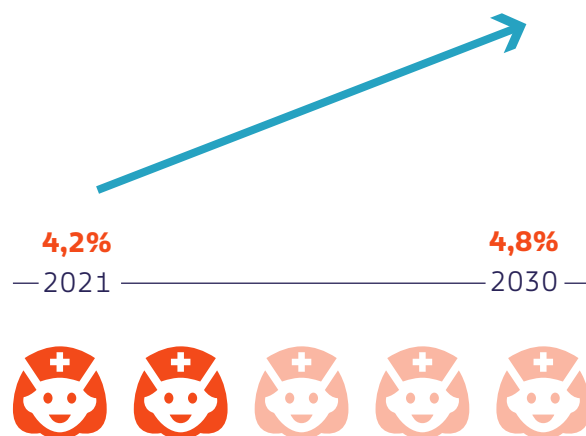
Versterken mentale
gezondheid en GGZ

Samen organiseren

THEMA 1

Naar een gezonde arbeidsmarkt voor zorg en welzijn

Personeelstekort in regio

- In alle branches van zorg en welzijn worden in 2032 **tekorten** verwacht.
- Deze tekorten zijn het grootst in de branches **Verpleging en Verzorging, Thuiszorg, MSZ, GGZ** en kinderopvang
- De tekorten bij **huisartsen en gezondheidscentra** zijn qua absolute aantallen beperkt, maar gezien de kleinere branche relatief fors

Stijgende trend in uitstroom in zorg en welzijn vanaf 2018 in de regio Haaglanden

- Sectorbreed is de **externe instroom groter dan de externe uitstroom** (in 2021 instroom bij benadering 7.000 en uitstroom 6.200)
- Functies als: **verzorgende, verpleegkundige, maatschappelijk werker, POH** hebben een **grotere uitstroom dan instroom**

Samenvatting

De ontwikkelingen van de arbeidsmarkt in de regio Haaglanden sluiten momenteel niet aan op de voorspelde toenemende zorgvraag waardoor dit een overkoepelende opgave en randvoorwaarde is voor het oplossen van de andere opgaven.

Als we niets doen stijgt het personeelstekort en worden in alle branches van zorg en welzijn tekorten verwacht. Er is een stijgende trend in uitstroom uit de sector zorg en welzijn en het aandeel werkende 55+ers neemt toe. Hierdoor zal de uitstroom de komende jaren omvangrijk zijn. Bij huisartsen, vvt en kinderopvang is de deeltijdsfactor laag, wat tot capaciteits- of continuïteitsvraagstukken kan leiden. Deze uitdagingen worden versterkt door de halvering van het mantelzorgpotentieel, waardoor naast de formele zorg ook het aanbod aan informele zorg afneemt.

Verzuimpercentages voor zorg en welzijn in de regio zijn hoog (landelijk gemiddeld 8,0%)

- Met name in de VVT (2022: 9,5-12,5%) gehandicaptenzorg (2022: 8,1%- 12,7%), en GGZ (2022: 7,3%-10,2%)

Het aandeel 55+ers in zorg en welzijn neemt toe in de regio en is het grootst binnen de sectoren VVT, Huisartsenzorg, MSZ en GGZ

Bij Huisartsenzorg (0,62), VVT (0,65) en kinderopvang (0,68) is de **deeltijdsfactor het laagst**. In UMCs (0,82), GGZ (0,81), Jeugdzorg(0,8) en Ziekenhuizen (0,78) is deze factor het **hoogst**.

Mantelzorgpotentieel

In aantal 50-65-jarige mantelzorgers per 85-jarig en ouder persoon.

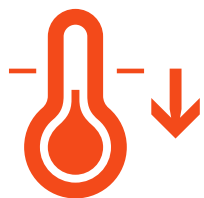
THEMA 2

JHJM: Juiste hulp voor de juiste mensen

De SES-WOA score ligt in 4 van de 5 gemeenten op of onder het landelijk gemiddelde

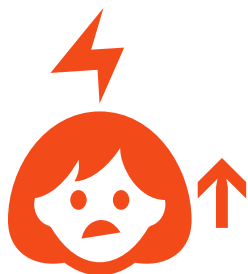
Er zijn grote verschillen tussen wijken/stadsdelen onderling:

- 2 wijken in top 10 hoogste inkomens van Nederland
- 3 wijken in top 15 laagste inkomens van Nederland

Percentage inwoners dat veel stress ervaart

regio
22,4%
landelijk 17,7%

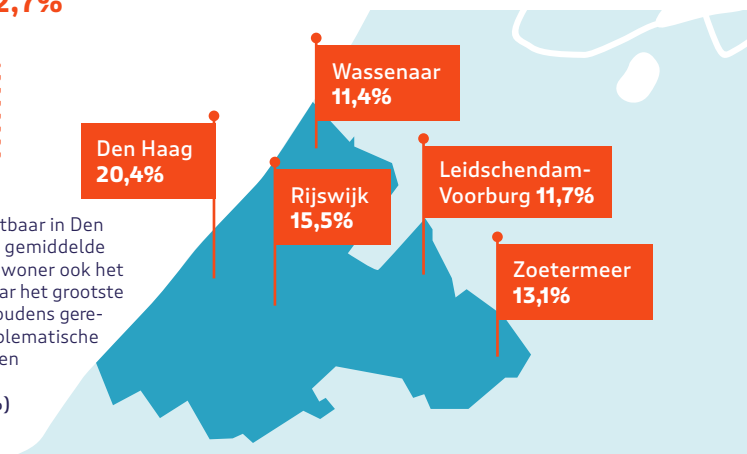

Moeite met rondkomen

landelijk 12,7%

- Met name zichtbaar in Den Haag waar het gemiddelde inkomen per inwoner ook het laagst is en waar het grootste aandeel huishoudens geregistreerde problematische schulden hebben (13,1% vs landelijk 7,6%)

Ervaren gezondheid lager dan het landelijk gemiddelde, met name onder 65+ers.

regio
71%
landelijk 76%

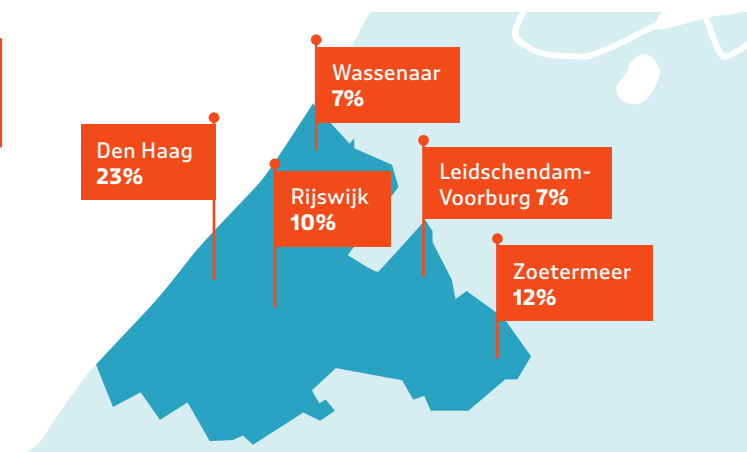

Inwoners met migratieachtergrond

regio
50%
landelijk 25%

Laaggeletterdheid

Samenvatting

Juiste hulp voor de juiste mensen is een belangrijke opgave omdat er sociaal-maatschappelijke achterstanden zijn waardoor groepen inwoners een verhoogd risico hebben op gezondheidsproblemen (waarvan de oplossing niet altijd zorggerelateerd is). Door grote verschillen in de regio laten regionale gemiddelden deze achterstanden in bepaalde wijken/gemeenten niet voldoende zien.

Onderzoek van de GGD Haaglanden uit 2021 toont aan dat er een sterke samenhang is tussen het moeite met rondkomen en de ervaren gezondheid. Deze samenhang wordt bevestigd in het **regiobeeld**. Het grote aandeel inwoners met een migratieachtergrond onderschrijft het belang van cultuursensitieve zorg in deze regio. In de regio wordt aangegeven dat inwoners die niet bekend zijn met het Nederlandse zorgstelsel vaker de eerste lijn overslaan bij een zorgvraag waardoor zij een hoog beroep doen op de tweedelijnszorg. Daarnaast komen er bij huisartsen veel inwoners met sociale en schuldenproblematiek terwijl de onderliggende oorzaak in een ander domein ligt. Daarnaast is er volgens de regio een toename aan inwoners in kwetsbare groepen die niet meer terecht kunnen bij een huisarts.

THEMA 3

Preventie: (positief) gezond leven

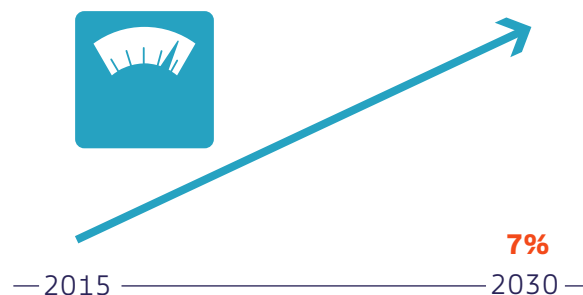
Er zijn grote verschillen in de gezonde levensverwachting binnen de regio: In Den Haag ligt de verwachting 7 jaar lager dan Wassaenaar.

Er is een sterke stijging in de prevalentie van leefstijlgerelateerde aandoeningen: coronaire hartziekten, COPD, diabetes en er is een hoger medicijngebruik voor diabetes type II dan het landelijk gemiddelde

Het percentage inwoners met overgewicht wijkt niet af van het landelijk gemiddelde, echter stijgt het aandeel in periode 2015-2030 met 7%.

In de hele regio voldoet de luchtkwaliteit niet aan de WHO normen

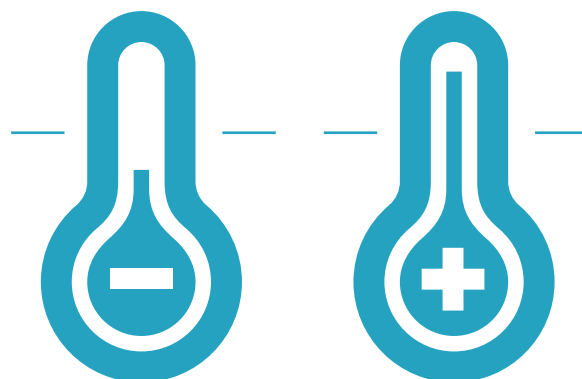
Ervaren **mentale gezondheid** (inwoners met psychische klachten) van inwoners is **laag**, met name onder **jeugd, jongvolwassenen en 65+ers** (zie opgave 'Versterken mentale gezondheid en passende GGZ')

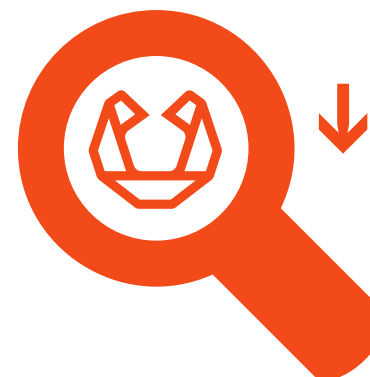
De regio scoort in vergelijking met het landelijk gemiddelde, **lager op ondergewicht**

Er is een **grote spreiding** zichtbaar tussen de leefbarometerklassen waar de wijken Transvaalkwartier en Groente- en Fruitmarkt onvoldoende scores. Meerdere wijken scores uitstekend.

De **opkomstpercentages voor bevolkingsonderzoeken** voor borstkanker, baarmoederhalskanker en darmkanker zijn in de regio in alle gemeenten **lager dan het landelijk gemiddelde** en het **laagst in Den Haag**

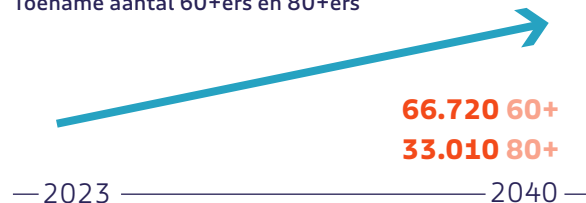
Samenvatting

Door de grote verschillen in de regio in gezondheid en sociaaleconomische positie en de stijging in leefstijl gerelateerde aandoeningen is passende preventie en inzet op specifieke thema's zoals overgewicht en versterken van veerkracht van belang.

THEMA 4

Thuis ouder worden

Toename aantal 60+ers en 80+ers

De stijging (de grijze druk) is wel **lager** dan het landelijk gemiddelde

Aantal inwoners met een chronische aandoening

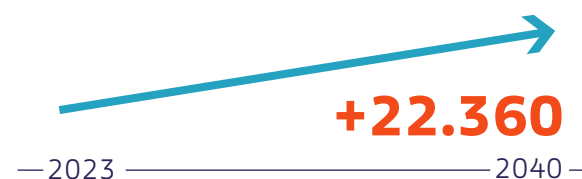
Hoger dan het landelijk gemiddelde.

Demografische druk
Neemt sterk toe

65+ers in de regio scoren **lager** dan landelijk op gezondheid, psychisch en leefstijl

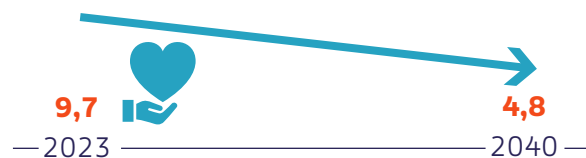

Aantal personen met twee of meer chronische aandoeningen

Mantelzorgpotentieel

In aantal 50-65-jarige mantelzorgers per 85-jarig en ouder persoon.

Percentage ouderen met een val in 2020 varieert in de regio tussen **25-29,6%** en was het **hoogste** in Den Haag (29,6%)

De regio Haaglanden heeft als een van de enige regio's in Nederland meer capaciteit in verpleeghuizen beschikbaar in de uitbreidingsplannen van 2021-2027 dan de opgave

+513

Zorgkosten wijkverpleging liggen in 2020 in de regio en in alle gemeenten **boven** het landelijk gemiddelde

De VVT zorgkosten per inwoner zijn in de regio Haaglanden **18% hoger** dan de verwachte kosten voor de regio

Samenvatting

De toenemende vergrijzing in combinatie met de halvering van het aantal mantelzorgers zal zorgen voor een toenemende druk op de zorg, waardoor het een belangrijke opgave is om ouderen langer in goede gezondheid thuis te laten wonen.

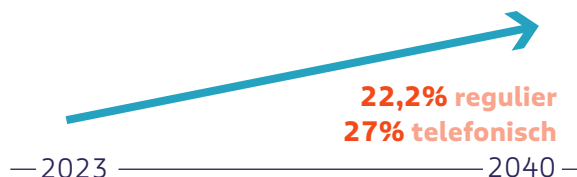
Er is in de regio een oververtegenwoordiging van inwoners met een migratieachtergrond, waar cultuursensitieve zorg van belang is (zie opgave JHJM). Binnen deze groep neemt de vergrijzing ook toe. De combinatie van de halvering van het mantelzorgpotentieel, het tekort aan zorgmedewerkers in de VVT sector en de toename van het aantal ouderen en ouderdomsgerelateerde aandoeningen zorgt er voor dat de zorgvraag stijgt en verandert.

THEMA 5

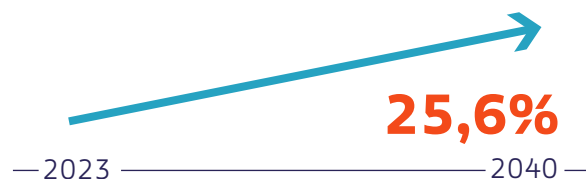
In-, door-, en uitstroom in de keten

Prognoses tot 2040 laten een stijging van de zorgvraag zien binnen alle sectoren

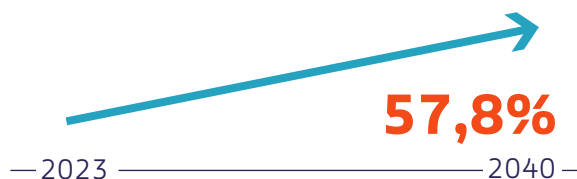
→ Aantal huisartsconsulten

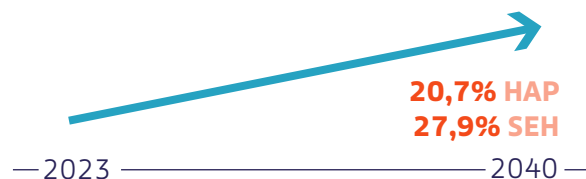
→ Aantal DBC's MSZ stijgt

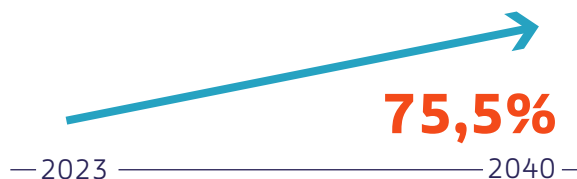
→ Aantal cliënten wijkverpleging VVT

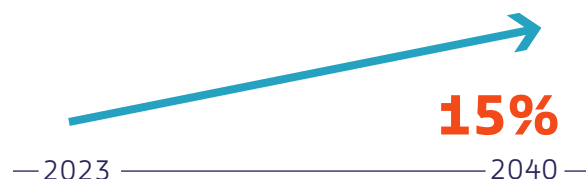
→ Aantal HAP/SEH bezoeken in acute zorg stijgt

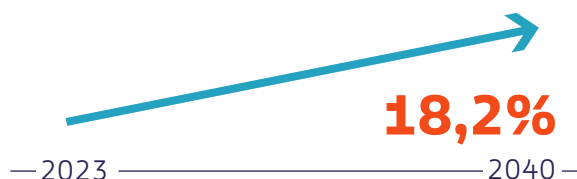
→ Aantal cliënten V&V VVT

→ Aantal cliënten gehandicaptenzorg

→ Aantal jeugdhulptrajecten

De opgave 'naar een gezonde arbeidsmarkt voor zorg en welzijn' beschrijft de daling in het zorgaanbod binnen de sector zorg en welzijn

Zorgkosten ELV zijn in de regio hoger dan het landelijk gemiddelde

Samenvatting

Er is een duidelijke mismatch in vraag en aanbod, nu en in de toekomst. Dit vereist een goede en andere organisatie van zorg tussen de verschillende sectoren om de stijging op te vangen en de in-, door-, en uitstroom voor zowel patiënt/cliënt als zorgverlener zo efficiënt mogelijk te laten lopen.

De prognoses waarin de stijging van de zorgvraag beschreven wordt, zorgen in combinatie met de arbeidsmarktproblematiek (zie opgave 'naar een gezonde arbeidsmarkt voor zorg en welzijn') voor een sterke mismatch tussen vraag en aanbod wat de in-, door-, en uitstroom belemmert. Op dit moment zijn niet alle data over wachttijden beschikbaar. Echter worden de huidige wachttijden als een probleem ervaren en hebben deze impact op de huidige in-, door- en uitstroom in de keten. Het is een vicieuze cirkel waarin patiënten niet tijdig de zorg krijgen die ze nodig hebben (instroom), moeten wachten op vervolgzorg (doorstroom) waardoor de uitstroom ook vertraagt en nieuwe patiënten niet tijdig kunnen instromen. De ervaren stagnatie in door- en uitstroom vanuit bijvoorbeeld het ziekenhuis naar de VVT wordt volgens de regio o.a. veroorzaakt door de versnippering in wijkverpleging, thuiszorg en V&V bedden. Ook is er veel oneigenlijk gebruik in de regio, wat o.a. te zien is aan de hoge kosten voor ELV in de regio en de hoge bezetting ELV. Volgens de regio zorgt dit, naast de behoefte om te 'blijven zorgen', er voor dat de mensen die echt hulp/zorg nodig hebben, moeten wachten.

THEMA 6

Versterken mentale gezondheid en passende GGZ

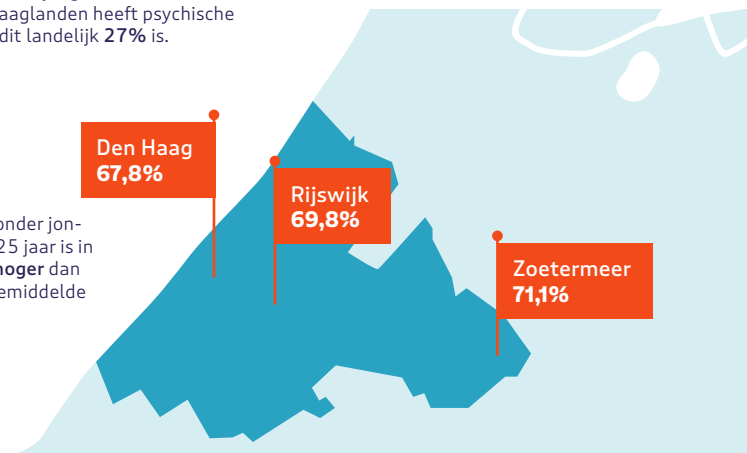
De ervaren mentale gezondheid (inwoners met psychische klachten) van inwoners is lager dan landelijk gemiddelde, met name onder jeugd, jongvolwassenen en 65+ers

65+ers

in de regio scoren op de gezondheidsmonitor lager dan het landelijk gemiddelde op Veel stress, Risico op angst of depressie en Ernstig eenzaam

30% van de jongeren tussen 12-18 jaar in de regio Haaglanden heeft psychische klachten, terwijl dit landelijk 27% is.

→ Eenzaamheid onder jongeren van 16-25 jaar is in 3 gemeenten hoger dan het landelijk gemiddelde van 63,1%

Gemiddelde GGZ kosten per inwoner in de regio zijn **alleen in Den Haag hoger dan het landelijk gemiddelde.**

Aandeel inwoners met een hoog risico op een angststoornis of depressie

regio 8,7%

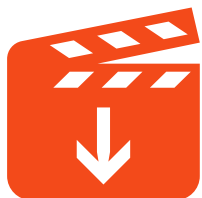
landelijk 6,4 %
Den Haag 9,8%

Regie over eigen leven
Dalende trend.

regio 87%

landelijk 90%

Aandeel inwoners met stress

regio 22,4%

landelijk 17,7%
Den Haag 24,5%

Weerbaarheid in de regio

↓ 12-18 jarige meisjes **2,9%**
onder het landelijk gemiddelde 87,7%
(meisjes en jongens)

↓ vrouwen (16-25) **5,3 %**
onder het landelijk gemiddelde 81,1%
(mannen en vrouwen)

↑ jongens in de regio (12-18 jaar) **3,5%**
hoger dan het landelijk gemiddelde 87,7%
(meisjes en jongens)

↑ mannen (16-25 jaar) **6,9%**
boven het landelijk gemiddelde 81,1%
(mannen en vrouwen)

Samenvatting

De lagere ervaren mentale gezondheid benadrukt het belang van deze opgave waarbij inwoners met mentale problematiek zo snel mogelijk passende hulp moeten krijgen, over de domeinen heen. Dit vereist een goede samenwerking tussen ketenpartijen.

In Den Haag lijkt er een verband tussen de hogere GGZ kosten en de lage SES-WOA score, eenzaamheid, stress en hoge schuldenproblematiek in deze gemeente. Wellicht dat dit duidelijker terugkomt in data op wijk-niveau. De regio geeft aan dat wachttijden in de GGZ lang zijn en inwoners niet meteen op de goede plek terecht komen. Volgens de regio is de samenwerking tussen ketenpartijen zoals de GGZ, de huisartsen en het sociaal domein niet goed geborgd.

THEMA 7

Samen organiseren

Een overzicht van de samenwerkingsverbanden is te vinden in het [regiobeeld](#)

Samenvatting

Samen organiseren is een overkoepelende opgave die een belangrijke rol speelt bij het oplossen van de andere opgaven. Hierbij staat (regionale) samenwerking tussen verschillende partijen over de domeinen heen centraal. De regio Haaglanden kenmerkt zich door een hoge diversiteit en mate van samenwerkingsverbanden EN veel aanbieders. Met IZA en GALA liggen er akkoorden die elkaar versterken en (deels) overlappen op de genoemde prioritaire opgaven. Hoe effectief samen te werken in deze complexiteit is een prioritaire opgave.